Kronik

Økonomien bestemmer hvilken lovgivning der gælder

Med Strukturreformen er lov om specialundervisning for voksne næsten blevet afskaffet i nogle kommuner. Det er ikke Folketinget, som har ophævet loven, men økonomisk tænkning.

Peter Bogason fastslår i analyserapporten "Strukturreformen og Kommunikationscentrene": *I en række kommuner arbejdes der aktivt ud fra en anden kultur end den, som findes på tale-, høre-, syns-institutionerne, og man søger at overføre en række aktiviteter fra Loven om Specialundervisning til Serviceloven.*

Lov om specialundervisning for voksne
Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap kan få specialundervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning)

Herudover finder mange sagsbehandlere, at sammenlignet med ydelser inden for Serviceloven er den kompenserende specialundervisning dyr og til tider længerevarende end man ville gå med til ved sagsbehandling inden for Servicelovens rammer.

Hvis vi ser på personalesiden, er der sket reduktioner på 18-26% på tre institutioner i de gamle amter i Region Hovedstaden i 2008, og budgetterne for 2009 reduceres med 18-38%.

Hvis blot kommunernes afgørelser beroede på faglige overvejelser, kunne borgere med tale-, høre- og synshandicap sammen med kommunikationscentrene enten forstå og accepterer afgørelserne eller eventuelt anke dem, men som Peter Bogason skriver:
Der er for en stor del af institutionernes ydelser ikke samme faglighed hos de involverede aktører.
og
I afgørelser om Specialundervisning for Voksne kan faglige skøn – i modsætning til Serviceloven – ikke ankes, hvorfor faglige uenigheder mellem institutioner og kommunalforvaltning ikke kan bringes til afslutning.

Formålet med **Serviceloven** er blandt andet

- at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer,
- at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og
- at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
- at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov.

Hvis den udvikling, som kommunerne i Region Hovedstaden har sat i gang, får lov til at brede sig til hele landet, vil borgere med tale-, høre-, synshandicap ikke modtage den rehabilitering for deres handicap, som Folketinget ellers har lagt rammerne for. For så vil kommunernes økonomitænkning ophæve lov om specialundervisning for voksne.

Der findes godt 26 tale-, høre-, synsinstitutioner landet over, disse kaldes også kommunikationscentre. De fleste af disse institutioner har eksisteret i 20-30 år, og er oprindelig oprettet af amterne i 1980'erne. Institutionerne betjener sammenlagt ca. 150.000 borgere om året og har et samlet driftsbudget på ca. 750 mio. kr., og beskæftiger ca. 1200 medarbejdere. Disse institutioner der arbejder med rehabilitering af borgere med tale- høre- og synsproblemer har en landssammenslutning, DTHS, der behandler fælles anliggender med det formål at fastholde, styrke og videreudvikle fagligheden på området.

Med strukturreformen blev ansvaret for rehabilitering flyttet over til kommunerne, som en ny kommunal opgave, og tale-, høre-, synsinstitutioner fik driftsvilkår midt mellem en offentlig institution og en privat virksomhed. Der skal nu sælges ydelser til kommunerne på markedsvilkår.

Mange kommuner har hævdet *" at mange af institutionernes ydelser er dyre i forhold til det, kommunerne er vant til inden for servicelovens rammer"*. Undervisning er en alt for dyr metode.
Er det nu rigtigt?
Min egen institution betjener ca. 7.300 borgere om året både iht. serviceloven og med kompenserende specialundervisning og den samlede udgift er ca. 3.500 kr. / borger.
Udgiften pr. bruger i hjemmeplejen i en kommune på ca. 60.000 indbyggere er til sammenligning ca. 68.000 kr./betjent borger om året. Prisen for en genoptræningsplan er ca. 11.000 kr./år. Misbrugsområdet koster ca. 44.000 kr. pr. indskrivning om året.
Nu er der sikker mange, som vil kritisere disse tal. Tingene kan ikke sættes så enkelt op, og det er ganske rigtig, men det gælder også for tale-høre-synsområdet. Det giver alligevel et fingerpeg om, at området ikke er så voldsomt dyrt, som nogen har troet.
Men timeprisen, den er da helt umulig stor?
Ja, det kan man mene, men timeprisen skal ifølge gældende regler være omkostningsbaseret og dermed dække samtlige de omkostninger, der er forbundet med aktiviteterne: løn, drift, husleje, it-systemer, samt overhead til driftsherren for de udgifter, der påhviler denne (herunder også løn m.v. til den overordnede ledelse).
Mange tale-høre-synsinstitutioner tager ca. 600 kr. pr. time. For undervisning er prisen ca. 1000 kr. / time. heri er indregnet, at undervisning skal tilrettelægges og forberedes og evalueres i samråd med borgeren efter de regler, der er opstillet i lov om kompenserende specialundervisning for voksne.
Hvis vi sammenligner med tilsvarende erhverv, så tager en privat fysioterapeut fra 400 – 600 kr. pr. behandling (der tager mindre end 1 time) alt efter ydelse, en ingeniør omkring 975 kr., sekretærarbejde hos en ingeniøren 595 kr., og en advokat tager 1.400 – 2.800 kr. i timen.
I det offentlige er man ikke vant til at beregne kostpriser på timeniveau, men hvis man fx sammenholder en kommunes udgifter til hjemmepleje og antallet af visiterede timer, så når man frem til en timepris på ca. 518 kr.
Det er således en myte, når arbejde der inkluderer undervisning og pædagogisk arbejde betragtes som meget dyrt.

Specialundervisning for voksne er således under stort pres oven på strukturreformen. Det sker i et vakuum, hvor Undervisningsministeriet har været år om at få revideret og udsendt den nødvendige vejledning. Det efterlader kommunerne med en ny opgave, som man ingen forhåndskendskab har til samtidig med at der ikke er hjælp at hente fra centralt hold.

I en tid, hvor hverdagen er præget af nytænkning i kommunerne, ændrede visitationsmønstre, økonomiske udfordringer og administrative omlægninger, skal der være ekstra opmærksomhed på vilkårene for fagligheden. Det faglige niveau, der er opbygget på kommunikationscentrene vil være både kostbart og langvarigt at opbygge igen, hvis det forsvinder.

Den 30.marts har DTHS inviteret til konferencen Med et BUM!, hvor nogle af ovennævnte problemstillinger vil blive analyseret og debateret.

Torben West, formand for DTHS og forstander for CHK, Aabenraa.